

Ember

Az ólomtenger halkán megcsobbant, valami elmerült benne. Fekete kontúrozott alak süllyedt hangtalanul, egyenletesen mind mélyebbre. Az olvadt ólom körülölelte és puhán engedte lefelé merülni. Tompán, fémesen halványult a fény – zajtalanul lebegett alá a test: olvadt ólom hideg, fojtogató ölelése, – árnyak vonultak el; az öntudat felvillanásai.

Messzebb szétomlott minden, a „valami” körül nem volt semmi; eltűntek a fénymardékok, hideg volt az ölelés, a forró ólom hidegen ölelt. De a „valami” nem oszlott szét, nem vált hamuvá, nem ólomká; úszott feketén – a sötét felé, a sötétből a feketébe, a feketéből a semmibe, az ólomhalálba.

De ott!...

Gyengén fodrozódni kezdett a fém. Két szempár bámult a „valamire”. Nem szemek voltak, csak hasonlítottak... Nem volt fény, mégis a szemek kéken csillantak. Gyűrűzve vonaglott az ólom... törten, idegenül a gyűrűk közt színek parázlottak; ezüstös gyűrűk, bíbor, sárga csillanások. Mélyről jövő izzás. Valóságon túli mozgás. A „valami” feketén suhant a mélybe.

– Ez föltről jött? – halványult el az egyik szempár, a lényyszerű lény. A másik lény fölizzott:

– Onnan.

A gyűrűk fölbomlottak, tekeregve gomolyogtak, a színek, a szemek, a csillanások-halványulások kavargtak, majd a fodrozódás egyenes vonalakká szelődött, a szemek követték a „valamit”.

– Onnan jött?

– Ember...

A másik lelassult, ízlelgette a szót. Szeme a „valamire” tapadt.

– Te, ez gondolkodik. Nem is tud magáról, mégis.

– Igen, ez a szokásuk.

– És... mindegyik gondolkodik?

– Talán.

– Új, mindig új dolgokon?

– Nincs annyi új nekik.

– Akkor minek?

– Mert ami nem új, az még lehet új.

A szempár vad, ritmikus mozgásba kezdett, ütemesen hullámozott, ringatózott... Táncolt.

A „valami” gyengén nekiütődött a láthatatlanságnak. Az ólomhalálban voltak, a „valami” mozdulatlanul, láthatatlanul pihent.

A szempár táncolt... táncolt, ringatózott; szeme mélyéről különös fény bukott elő:

– Az még lehet új? ez nem ólom, magyarázd meg; nem értem.

– Rövid ideig élnek, sok minden van, amit már elődeik is ismertek, de ők nem szereznek tudomást róla. Nincs idejük. Meg aztán – minden ilyen ember külön világ, olyan helyzeteket teremt, hogy mindig gondolkodnia kell.

– Ember... – a szempár táncolt... egy helyben ingatta fényét, a csillanások gyorsultak:

– Ember, azt mondd – az. Nézd meg, ez gondolkodik. Tudja, hogy senki, nem nyugszik bele. Tudja, hogy minden: nem nyugszik bele. Fölvillan, magasra tör, aztán fáradtan önmagába hull vissza. Odafele világít, mások őt világítják. Azt hiszi jó, de a legelső rosszhangulat azt mondatja vele: rongy vagy. Ember... mert gondolkodik, mert azt teszi.

A ringatózás váltakozva, rövid időközönként váltogatta a színeket:
 bíbor, a bíborizzás minden árnyalatán át a hajnal kék-halvány derengéséig, a sárgától a távolodó zöldes foszforeszkálásig – ott váltakoztak a színek.

– Ember... ha azt mondaná: én jó vagyok, okos, – és utána nem gondolkozna –
 villanások – lüktető – izzó forgatag –
 libbenő, zajtalan fény – pedig nincs is fény

– Megmaradna boldognak...
 lüktető – izzó forgatag –
 a bíbor minden árnyalatán át a tört hajnal halvány derengéséig –

– De nem teszi ... nem teszi... nem mondja azt...
 a lüktetés liheg, nincs is hang –
 távolodó zöld foszforeszkálás - ezüst örvénylés –

– Ha szeret, ne higgyen a hangulatoknak, mert azok rossz gondolatokat adnak...
 bíborizzás – hangnélküli-izzás – izzás–

– De nem teszi, nem teszi...

– Mert ember...
 dallamos sugárzás

– Nem teszi, nem teszi...

– Ha okos lenne, tenné –
 Kék fények, különös mélység, homály –

– Ha buta lenne, tenné
 fényorgia, színorgia, bíborizzás –

– Nem teszi, nem teszi...

– Nézd őt! Mozdulatlan.

– Pedig gondolkodik...
 A villogásban mindketten vadul táncoltak.

– Nem teszi! Nem teszi!!
 mondták, kiáltották, dalolták – de a hang elhalt az ólomban.

Az ember mozdulatlanul feküdt. Agyában ott mozgott a tánc, ott élt a kép. Különösebben nem szerette a táncot, nem élte át, de akkor igen, mielőtt lesüllyedt volna –

Boldog, öntudatlan könnyedséggel táncolt-táncolt, s boldog volt.

Tudta, ez a boldogság nem önmagának,
 nem a táncnak,
 hanem a környezetének köszönhető. Tudta... De elsüllyedt az ólomtengerben, mert a tánc előtt elvették a hangulatát, – egy levél volt az, a levél végén egy-két szó; röptében szorították össze szerelmes fejét a szavak, és a tánc végén elmerült a gondolatokban.

1970.I.1.